

Školský rok 2018 /2019 str. 3

Orešanská košťofka str. 4

Betonári str. 11

V čísle nájdete:

Príhovor starostky.....	1,2
Čo sme zatiaľ stihli v šk. roku.....	3
Fidliokienko.....	3
Orešanská košťofka.....	4
Miestny spolok SČK informuje.....	4,5
Vonku uznávaný, doma zabudnutý. František Petrašovič.....	5
Jednota bilancuje.....	6
Výstava SNP v KD.....	7
Archívne fotografie.....	8,9
Zimná prestávka za nami.....	10
Betonári-neregistrovaní hráči.....	11
Orešanské pesničky v nárečí.....	12
Evidebnia obyvateľstva.....	12
Pozvánka na táčkocup&fest.....	12

Separovaný zber plastov, tetrapakov, VKM

- Štvrtok, 18. apríl 2019
- Štvrtok, 16. máj 2019
- Štvrtok, 13. jún 2019
- Štvrtok, 11. júl 2019

Vrecia je potrebné zviazať a vyložiť pred domy do 6.00 hod. v deň ich vývozu.

Kalendár podujatí

- 4.4. Deň zdravia / Ocú a Regionálny úrad verej. zdravotníctva v Trnave
- 13.4. 11. Hornoořešanská betónovačka
- 14.4. Výročná čl. schôdza SČK H. Orešany
- 21.4. Veľkonočná diskotéka / KkaŠ
- 12.5. Deň matiek / KkaŠ
- 25.5. Medzinárodný deň detí / KkaŠ
- 1.-2.6. Futb. turnaj U-11/TJ Iskra H. Orešany
- 8.6. TáčkoFest & TáčkoCup / FidliCanti
- 29.6. Beh cez vršky / BK Viktoria

Vážení spoluobčania, vážení občania!

Nech zdravie, šťastie a úsmev žiaria z Vašich tvárí, to zo srdca Vám želim k sviatku jari. Nech je slávenie Veľkej noci aj v tomto roku pre Vás prameňom nádeje, radosti a pokoja.

Po dlhej chladnej zime je tu konečne jar. Z rozmrzutej zeme vyrastá tráva, rozkvitá predtým zasnežená lúka, na holom konári stromu vypučia listy, zvieratá sa prebúdzajú. Postupne vychádza slniečko.

Pre niekoho je jar najkrajším ročným obdobím, časom, kedy odhodíme zimné oblečenie a príroda sa odeje do sviežeho jarného šatu. Ďalší si pod jarou predstavujú obdobie lásky. Pre katolíkov je obdobím sviatku zmŕtvychvstania, Veľkej noci. Je najstarším a najvýznamnejším kresťanským sviatkom, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista.

Kúpačom a šibačom sa možno vybaví Veľkonočný pondelok, oblievanie vodou, šibanie prútkmi, dievčatám zase maľovanie veľkonočných vajčiek, rozdávanie čokoládových zajačikov a kuriatok.

Veľká noc – najväčšie kresťanské sviatky. Je dobré, že všetci touto slávnostnou atmosférou nechávame nasýtiť naše príbytky – či už ide o vôňu veľkonočných pochúťok, alebo vôňu našich čistých, uprataných a krásne vyzdobených domovov. Pri tejto príležitosti vám a vašim rodinám želim v mene svojom i v mene poslancov obecného zastupiteľstva veľa zdravia, Božieho požehnania a hlavne mnoho príjemných rodinných stretnutí okolo sviatočne prestretého stola, kde majú svoje nenahraditeľné miesto pohoda, radosť a vedomie, že pri tomto stole nájdeme vždy tých, ktorí nás zahrnú svojou láskou.

Dovoľte mi v mojom príhovore opäť reagovať na život a dianie v obci. Ubehli prvé mesiace nového roka. Za nami sú novoročné plány, predsavzatia, ktoré by sme počas nastávajúceho roka 2019 chceli uskutočniť v súkromnom i pracovnom živote. Je to však aj čas obzretia sa späť a zhodnotenia toho, čo sme uplynulý rok zažili, vykonali či nestihli urobiť. Život človeka je sám o sebe pestrý a každého z nás postretli aj zlé dni naplnené trápením, smútkom a nezdarom, ako aj dni dobré, veselé, radostné a šťastné. Vo väčšine združení aktívne pôsobiacich v našej obci sa v uplynulých týždňoch uskutočnili výročné schôdze. Som veľmi vďačná za to, že tieto združenia organizujú akcie, ktoré prispievajú ku krajšiemu a čistejšiemu prostrediu v našej obci. Ďakujem im za spoluprácu nielen v oblasti životného prostredia, ale aj pri ostatných aktivitách, ktoré spoločne organizujeme každý rok. Veľmi oceňujem, že do týchto aktivít sú zapojené aj deti našej ZŠ s MŠ, ktoré dňa 26. apríla 2019 organizujú brigádu v rámci projektu ENVIRO DEŇ, pretože si takto budujú vzťah k prírode, ktorá čoraz viac trpí činnosťou človeka. Vopred ďakujem deťom za to, že sa podieľajú na činnostiach spojených so životným prostredím, výsledok ktorých si možno momentálne veľmi nevedomujeme, ale určite vedú k lepšiemu životu nás všetkých, a tým si budujú vzťah k prírode.

Jarmila Petrovičová, starostka obce

• Pokračovanie na strane 2

• Pokračovanie zo strany 1

Veľkým problémom dneška nielen v Horných Orešanoch, ale na celom Slovensku, sú odpady.

Podľa zákona č.329/2018 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 1.1.2019 o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č.587/2004 Z.z.o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č.330/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov a podrobnosti súvisiace s prerozdeľovaním príjmov z poplatkov za uloženie odpadov.

Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2018 v obci Horné Orešany je 31,20%

Výpočet poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu **od 1. marca 2019 do 31. decembra 2019 sa vypočíta nasledovne:**

- **výška poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu (ZKO)** a objemného odpadu = množstvo týchto odpadov uložených na skládku odpadov v t x sadzba za rok v eurách .t-1
- sadzba závisí od úrovne vytriedenia komunálneho odpadu v obci Horné Orešany (za rok 2018) a pre rok 2019 je nasledovná:
- Ako východiskový rok úrovne vytriedenia komunálneho odpadu pre rok 2019 sa berie rok 2018.

Podľa prílohy č.1 nariadenia sú sadzby za uloženie zmesového komunálneho odpadu (20 03 01) a objemného odpadu (20 03 07) na skládku odpadov nasledujúce:

Položka	Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu x %	Sadzba za príslušný rok v € . t ⁻¹		
		2019	2020	2021 a nasl. roky
1	x ≤ 10	17	26	33
2	10 ≤ x ≤ 20	12	24	30
3	20 ≤ x ≤ 30	10	22	27
4	30 ≤ x ≤ 40	8	13	22
5	40 ≤ x ≤ 50	7	12	18
6	50 ≤ x ≤ 60	7	11	15
7	x > 60	7	8	11

Z tabuľky je zjavné, že obce s nízkou úrovňou triedenia komunálneho odpadu budú platiť niekoľkonásobne viac ako obce s dostatočne vysokou úrovňou triedenia odpadov. Predmetne zodpovedá hlavnému účelu tohto zákona – motivovať k triedeniu komunálneho odpadu.

Napríklad, ak by obec triedila len do 10% svojich komunálnych odpadov ročne, od roku 2019 bude platiť za 1 tonu odpadov zákonný poplatok 17,-€ a od roku 2021 až 33,-€ za tonu. Motivačný prvok tejto zmeny zákona je v tom, že čím menej odpadu pôjde na skládku odpadov (týka sa to najmä zmesového komunálneho odpadu 20 03 01 a objemného odpadu 20 03 07), tým menej budeme platiť.

Separovaný (vytriedený) odpad v obci H. Orešany za rok 2018

200 301	Zmesový komunálny odpad	408,7 t
200 101	Papier a lepenka	51,31 t
200 102	Sklo	26,39 t
200 103	Viacvrstv. komb.materiály na báze lepenky	1,06 t
200 108	Biologicky rozložiteľný odpad	1,13 t
200 110	Šatstvo	8,05 t
200 111	Textil	2,97 t
200 125	Olej	1,12 t
200 199	Obuv	1,09 t
191 207	Drevo zo štiepkovania	112,14 t
200 139	Plasty	25,02 t
	Spolu	230,28 t
200 307	Objemný odpad	98,92 t
	Spolu	507,68 t

Rozpracované akcie v roku 2019:

Na podnet občanov bývajúcich na Dolnom záhumní dala obec vypracovať projekt, ktorý rieši úpravu križovatky na ceste II/502 v km 45,845 v mieste traťostanice. Pre zlepšenie situácie v predmetnej križovatke je potrebné vytvoriť dopravný stredový ostrovček a upraviť existujúci stav vybudovaním dopravného ostrovčeka v strede križovatky okolo existujúcej traťostanice a osadenie trvalých dopravných značiek.

Ďalšou investíciou obce je vybudovanie parku pri potoku Parná (Lázeň), kde bude vybudovaný chodník s parkovými lavičkami a výsadbou zelene.

Realizujeme únikové oceľové schody na budove kabíny TJ, ktoré budú osadené v mesiaci apríl. Ďalej sme vybudovali prístupovú cestu zo zadnej časti MŠ, ktorá slúži pre zásobovanie kuchyne. Toto zásobovanie bolo doteraz zabezpečené cez areál školy, nespĺňalo bezpečnostné predpisy a taktiež ohrozovalo zdravie detí.

KOMPOSTÉRY

V časopise Hornoorešan 2/2018 som Vás informovala, že nám bol schválený nenávratný finančný príspevok vo výške 80.052,46 €, ktorý nám bol poskytnutý z MŽP SR na nákup kompostérov. Cez EKS bola vysúťažaná Spoločnosť Europe Media House, s.r.o. a dodanie kompostérov do októbra 2018.

V mesiaci október 2018 nás spoločnosť požiadala listom o predĺženie dodávky kompostérov z dôvodu veľkého vyťaženia výrobcov spôsobeného veľkým dopytom po týchto kompostéroch v rámci SR, ale aj ČR. Spoločnosť Europe Media House, s.r.o. predpokladala nový termín dodania kompostérov do 31.1.2019. Z tohto dôvodu obec musela požiadať Slovenskú agentúru ŽP o povolenie zmeny v Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, a to ukončenie realizácie projektu, t. j. dodania kompostérov na termín február 2019. S uvedenou požiadavkou SA ŽP súhlasila a obec uzatvorila dodatok č. 2 k Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č.OPKZP-PO1-SC111-2017-23/37 a termín dodania február 2019. Dňa 22.02.2019 nás opäť spoločnosť Europe Media House, s.r.o. požiadala listom o predĺženie a deklarovala dodanie kompostérov do 31. 5. 2019, preto sme opäť museli požiadať SA ŽP o zmenu dodania kompostérov. Dňa 21. 3. 2019 nám SA ŽP oznámila listom, že nám opäť povoľujú vykonanie zmeny v Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a následne vypracujú návrh dodatku č.3 k Zmluve o poskytnutí NFP a to dodanie kompostérov do mája 2019. Táto situácia sa už vyostreňuje, a to nielen od SA ŽP, ale aj od obce. Z tohto dôvodu Vás prosím o trpezlivosť a dôfame, že toto predĺženie je už zo strany spoločnosti Europe Media House, s.r.o. definitívne.

Ďalšou investíciou je rekonštrukcia požiarnej zbrojnice, kde nám boli poskytnuté dotácie na prvú etapu vo výške 29 474,61 Eur a spolufinancovanie z vlastných zdrojov vo výške najmenej 5% a na druhú etapu vo výške 29 916,50 Eur spolufinancovanie z vlastných zdrojov vo výške najmenej 5%. Toho času prebieha verejné obstarávanie (VO) na druhú etapu. Po úspešnom VO by sme chceli v jarných, resp. v letných mesiacoch zahájiť rekonštrukčné práce a tým prispejeme k spokojnosti všetkých členov DHZ.

Obec v prvom štvrtroku reagovala na výzvy o dotácie na projekty:

- Detské ihrisko v areáli ZŠ s MŠ
- Kamery v obci
- Deň pre naše zdravie – seniari
- Zateplenie obvodového a strešného plášťa obecného úradu
- Zateplenie hasičskej zbrojnice

Čoskoro bude Veľká noc a mnohí sa chystáme už teraz na veľké jarné upratovanie. Avšak rovnako dôležité, ako upratať si dom, byt, záhradu a svoje okolie, je mať poriadok najmä vo vlastnom srdci. Prajem Vám, milí spoluobčania, aby ste si užili krásne veľkonočné sviatky v kruhu svojich rodín a priateľov.

Jarmila Petrovičová, starostka obce

Čo sme zatiaľ stihli v šk. roku 2018/2019

Každá škola je inštitúciou, ktorá vzdeláva i vychováva, preto sa snažíme viesť našich žiakov k pomoci ľuďom, ktorí pomoc skutočne potrebujú. Aj my sme sa zapojili do verejnej zbierky Biela pastelka, aby sme i my pomohli nevidiacim a slabozrakým spoluobčanom. Prostredníctvom zberu bukvič v spolupráci s lesníkmi sme zase pomohli národnému hospodárstvu. Žiakov upozorňujeme na dôležitosť separácie odpadu a v projekte Ecocheese zbierame použité baterky. Dvakrát ročne naša škola organizuje zber papiera a kartónu, ktorý sme na jar rozšírili o zber vrchnákov z PET fliaš a hliníkových nápojových plechoviek.

Naši tretiaci a štvrtáci si zdokonalili svoje plavecké schopnosti v plavárni v Senici. Prváci a druháci mali možnosť dozvedieť sa v rámci programu Dental Alarm všetko o starostlivosti o mliečny chrup. Výtvarný príspevok T. Kočíškovej bol vybraný do publikácie ručne maľovanej cyklomapy. Aby sme zlepšili telesnú zdatnosť našich žiakov, zapojili sme sa do projektu Tenis do škôl. Zaregistrovaním sa v projekte Zdravé hlavičky podporujeme zdravé stravovanie detí v školách. Aj tento rok absolvovali starší žiaci lyžiarsky výcvik. Naším najbližším cieľom je zriadenie chemicko-fyzikálnej učebne, ktoré je naplánované na mesiac máj. Okrem už spomínaných akcií panie učiteľky realizujú v škole blokovú výučbu, organizujú exkurzie a pripravujú deti na olympiády a súťaže.

Na záver by som sa chcela poďakovať kolegyniam za ich prácu a vedomosti, ktoré sa snažia každý deň odovzdať svojim žiakom.

PaedDr. Linda Rábarová, riaditeľka školy

Fidliokienko

V každom človeku sa miešajú korene tradícií s túžbou po niečom novom. Pre nás, FidliCantov, je to priam príznačné. Na jednej strane sa snažíme hľadať to najstaršie a najorešanскеjšie, obnoviť to, oprášiť, oživiť pre mladé generácie. V tomto duchu sa nesú všetky naše folklórne podujatia, ktoré sa už stali neodmysliteľnou súčasťou života obce. V tomto duchu sa nedávno niesla aj obľúbená fašiangová zábava „Pochovávanie basy“. Tú už tradične organizuje OcÚ pred Popolcovou stredou. V sobotu, 2. marca, sme sa zabávali pri dobrej hudbe, skvelých fašiangových šiškách, ktoré napiekli šikovné gazdinky a ako inak - nevyhli sme sa ani pravému uštipačnému humoru pri samotnom pochovávaní basy. Hoci fašiangy vystriedal čas pôstu, tvrdo pracujeme, aby sme sa pripravili na súťaž ľudových hudieb v Zavare a na všetky nasledujúce podujatia. Najväčším z nich je už známy a obľúbený Táčkofest&Cup. Je naplnením druhej našej túžby – patrí do moderných podujatí, plných dravej energie. Už niekoľko rokov sa mladí FidliCanti rozvíjajú dvomi smermi. A práve na Táčkofeste najradšej predvádzajú svoje neľudové interpretačné umenie. Prípravy na TFC sú už v plnom prúde. V sobotu, 8. júna, sa najskôr vyjašíme na rodinných pretekoch v jazde s táčkami a na táčkach. Zvíťaziť možno v mnohých disciplínach, o skvelú zábavu určite nebude núdza. Dynamickú muziku a všetko ostatné, čo patrí k správne open air festivalu, si zasa naplno užijeme na Táčkofeste, ktorý sa rozbehne podvečer. Ďakujeme za priazeň a tešíme sa na stretnutie, priateľa.

Andrea Gregušová / FidliCanti

Orešanská košťofka

V tomto roku sme oslávili XXX.ročník usporiadania výstavy vín v Horných Orešanoch. Tohtoročná „košťofka“ bola úspešná, vystavovaných bolo viac ako 500 vzoriek vín. Súťažilo sa v siedmich kategóriách: Biele suché vína; Biele polosladké a sladké vína; Červené vína; Ružové vína; Najlepšie Orešanské biele; Najlepšie Orešanské červené – cena starostky obce; Najlepšia kolekcia vín (najvyššie hodnotené vína vystavovateľa, ktorý dal viac ako štyri vzorky vína). Ďalšou kategóriou, mimo súťaže, boli Ovocné vína.

Víno sa degustovalo – hodnotilo anonymne v päťčlenných komisiách. To znamená, že hodnotená vzorka vína bola zahalená, aby nebolo možné zistiť, koho je hodnotené víno. Nalievajúci zahalenú vzorku naliali každému degustátorovi do pohárika. Každá komisia hodnotila približne 40 vzoriek vín, z ktorých sa jedno víno, to najlepšie, posunula do rozstrelu, ako nazývame finálne hodnotenie vín, z ktorého vzíde víťaz v príslušnej kategórii.

Čo robí degustátor, keď košťofuje?

Hodnotí vzhľad vína – vizuálne posudzuje čírosť - iskrú vína a odtieň farby. Najlepšie je to robiť pri dennom svetle, pri červených odrodách sa požíva svetlo sviečky, aby sa dala lepšie určiť intenzita farby.

Hodnotí vôňu – arómu, jej čistotu, intenzitu a buket vína, ktorú rozdeľujeme do troch kategórií:

- primárna aróma – prezrádza odrodu, môžeme cítiť ovocné, kvetové aj bylinné vône.

- sekundárna aróma – závisí od spôsobu kvasenia použitých kvasiniek, často prezrádza prácu vinára v pivnici, dobrá zvyšuje príjemné pocity alebo zlá, ktorej výsledkom sú zápachy.

- terciárna aróma – vzniká pri dozrievaní vína v sudoch, prípadne vo fľašiach. Hovoríme o bukete – sú to rôzne vône korenia, orechov, vanilky a čokolády a iné, prípadne pachy, ako napr. kónská stajňa, zemité pachy.

Hodnotí chuť – je to najdôležitejšia vlastnosť vína. Po odpití vína na jazyku cítime alkohol, cukor, kyselinky, horčinky, trpkosť. Hodnotí sa extrakt – plnosť a dĺžka chute, ktorá sa vyvíja v čase.

Nakoniec sa hodnotí celkový dojem, v ktorom sa posudzuje vyváženosť a celkový pocit.

Degustátor prideliuje body a zaznamenáva na hárok, nakoniec ich spočíta a odovzdá predsedovi komisie. Dve hodnoty, najvyššia a najnižšia sa vyškrtnú a z troch sa vypočíta priemer, čo je výsledné hodnotenie vína.

Výsledky sa spracujú do katalógu vín, ktorý môžete dostať na verejnej výstave, na ktorej si môžete vychutnať vína rôznych odrôd, od viacerých výrobcov.

Ing. Marko Novák, Csc., Foto: Marek Boháček

Miestny spolok SČK informuje

Miestny spolok Slovenského červeného kríža (SČK) pracuje v Horných Orešanoch dlhé roky a posledné obdobie je jeho predsedkyňou pani Eva Chrvalová. Tohto času má 160 členov. Počas roka miestny spolok organizoval rôzne podujatia pre mládež, ale, samozrejme, aj pre svojich členov a darcov krvi. V roku 2018 sme ako spolok usporiadali zájazd na výstavu Gardenia v Nitre nielen pre našich členov, ale aj pre ostatných obyvateľov obce. Súčasťou našej práce je pomáhanie ľuďom, a to tým, že pravidelne organizujeme odbery krvi v KD Horné Orešany prostredníctvom mobilnej transfúznej stanice. Prichádzajú sem nielen naši občania, ale i občania z okolitých dedín, aby mohli darovať krv a prispieť tým k záchrane ľudských životov. V roku 2018 sa takýto odber uskutočnil trikrát. Všetkým zúčastneným patrí veľké ďakujem.

Podakovanie patrí i všetkým členom výboru SČK, ktorí sú súčasťou jednotlivých akcií, a zároveň sa snažia, aby naša dedina bola jednou z tých, v ktorých má SČK svoje miesto.

Nakoniec mi dovoľte pozvať všetkých vás – členov SČK a darcov krvi – na výročnú členskú schôdzu do KD v Horných Orešanoch dňa 14. apríla 2019 o 15.00 hod. Zároveň vás poinformujem o podujatiach, ktoré náš spolok pripravuje na rok 2019.

Katarína Pagáčová /Uličná/, Eva Chrvalová, výbor SČK

POZVÁNKA

SČK miestny spolok Horné Orešany organizuje pre svojich členov, ale aj pre priateľov, jednodňový zájazd na záhradnícku výstavu Gardenia. Miesto konania je výstaviisko Agrokomplex Nitra a dátum 26. 4. 2019, t. j. Piatok. Odchod autobusu je o 8.00 hod. z Lázne. SČK miestny spolok Horné Orešany zabezpečí dopravu pre všetkých záujemcov. Cena dopravy pre členov SČK je 5 € a pre rodinných príslušníkov a priateľov 10 €/osoba. Vstupné 4 € na výstavu si každý záujemca uhradí sám pri pokladni. Záujemcovia o Gardeniu sa môžu prihlásiť najneskôr do 15. 4. 2019 u pani Kataríny Pagáčovej osobne, prípadne telefonicky na tel. č. 0905/400217.

Vonku uznávaný, doma zabudnutý

Obdobie minulého, ale aj tohto prebiehajúceho roka je z hľadiska zašlých historických udalostí dnešnej doby generácií a ich početnosťou dosť atypické. Mnohé krajiny a národy, až po rodinné útvary, si dnes z príležitosti výročných jubileí pripomínajú príčiny ich vzniku, významu, ale hlavne súčasné dianie. Z tohto pohľadu chcem svojim príspevkom pripomenúť súčasníkom – obyvateľom našej obce – osud

človeka, nakoľko rovesníkov z jeho generácie je už žiaľ málo. František Héger sa narodil 11. februára 1990 v Dolných Orešanoch, avšak od narodenia po ukončenie štúdií mal trvalý pobyt v našej obci. Štúdium na meštianskej škole absolvoval v okresnom meste, stredné a vysokoškolské vzdelanie na elektrotechnickej fakulte SVŠT v Bratislave v odbore el. strojov a zariadení.

Do prvého zamestnania nastúpil v roku 1954 vo funkcii konštruktéra n. p. MEZ Vsetín, v ktorej sa stal autorom viacerých zlepšovacích návrhov. Z nich niektoré boli uplatnené v prevádzke električiek v n. p. ŠKODA Plzeň a SIEMENS Berlín. V roku 1960 sa vrátil na pozvanie späť do Bratislavy, kde na STU pôsobil ako asistent prof. Ing. Ivana Keppu, DrSc. (niekdajšieho rektora univerzity a predsedu SAV). Počas tohto zamestnania získal ďalšie vysokoškolské tituly (PhD a docenta) a bol vymenovaný za vedeckého poradcu na ministerstve v Prahe. Jeho osobnou túžbou bolo však pracovať v národných vedeckých laboratóriách za účelom zdokonaľovania odborných praktických vedomostí, a preto počas rokov 1968-69 prestúpil ako vývojový pracovník na Technickú Univerzitu vo Viedni. Neskôr odišiel do zamestnania v špičkových technologických spoločnostiach v USA (DRAPER-laboratory, CTI-cryogenics, General Electrics, Mechanical Institute of Technology). Až tu našiel uplatnenie odborných znalostí a získanie

ďalších praktických skúseností.

- Pôsobil tu na vývoji kazetových diskov, lineárnych motorov a diskov s vesmírnymi aplikáciami
- vynášiel jednofázové zotrvačné alternátory pre aplikácie vysokých rýchlostí
- zlepšil konštrukcie obrovských turbogenerátorov pre morské plavidlá
- zaoberal sa nestálymi fyzikálnymi meraniami telies v absolútnej vysokej a nízkej teplote, ktoré vznikajú pri letoch rakiet
- mal zásluhu a zásadný vplyv na vývoji skafandra v projekte Apollo pri letoch na mesiac
- bol autorom viacerých patentov a vynálezov

Veľmi aktívne sa prejavil tiež v publikačnej a v osobnej účasti na mnohých vedeckých konferenciách organizovaných uznávanými vedeckými kapacitami. Za jeho pracovné výsledky vo výskume a vede obdržal viaceré ocenia. V januári 1994 bol pozvaný medzi intelektuálov do anglického Cambridgu na medzinárodné podujatie Who is who? (Kto je kto?) za účelom jeho ocenenia a príležitosti životného jubilea 65 rokov.

Najväčšie vyznamenanie mu bolo udelené in memoriam v roku 1995 medzinárodným spoločenstvom IBC (International Biographical Centre, Cambridge, Anglicko), a to zaradenie do Top 100 vzdelancov, a ako prvému Slovákov zápis do svetovej encyklopédie vedeckých osobností sveta.

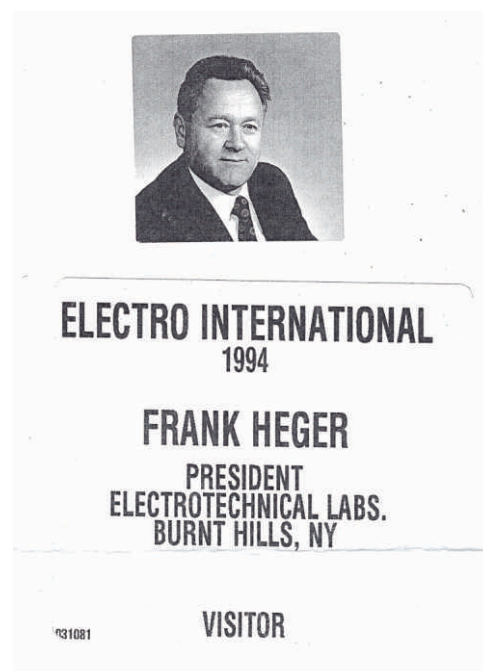
Následkom nesmierneho duševného a fyzického vypätia, ako aj podlomeného zdravia, náhle zomrel v Schenectady, New Yorku 21. decembra 1997.

V tomto roku sa uskutočnia letecké dni v Piešťanoch ako Dni národnej hrdosti, nad ktorými prevzal patronát Trnavský samosprávny kraj. Pre obyvateľov nášho okresu sú významnou kultúrnou udalosťou v tom zmysle, že popri krajanovi Štefanovi Baničovi zo susedných Smoleníc sa dosiahnutými pracovnými výsledkami zaradil medzi veľikánov slovenského letectva aj rodák z našej obce František Héger.

Obecné zastupiteľstvo Horných Orešian na svojom zasadnutí dňa 24. septembra 2018 prijalo uznesenie navrhnúť na štátne vyznamenanie Františka Hégera, čo bolo splnené dňa 5. októbra 2018.

Tento článok končím výrokom: „Zatiaľ čo Banič pomohol ľuďom bezpečne sa vrátiť na zem, Héger do výšin, na cudzie planéty a spätný návrat dolu.“

Rudolf Mesiček, rodák z Horných Orešian

FRANTIŠEK PETRAŠOVIČ

(*9.5.1913 H. Orešany - † 11.7.1959 Pezínok)

V tomto roku si pripomínáme 60. výročie úmrtia Františka Petrašoviča, významného slovenského sochára a maliara, a predovšetkým rodáka z Horných Orešian.

Svoje umelecké nadanie rozvíjal najprv štúdiom na Štátnej priemyselnej škole sochársko - kamenárskej v Hořiciach (1934 – 35), následne tri roky na Akadémii výtvarných umení v Prahe a nakoniec na Akadémii výtvarných umení v Ríme, kam odišiel po okupácii Českej republiky.

Od roku 1941 pôsobil ako slobodný umelec. Svojím málo početným dielom nadviazal na odkaz A. Rodina a E. A. Bourdella. Venoval sa predovšetkým drobnej a komornej plastike a tvorbe náhrobných pomníkov. V menšej miere sa venoval aj maliarskej tvorbe. V jeho dielach prevládajú témy ako Láska, Madona, Pieta, Rodina, Snímanie z kríža, pričom jeho dielo je charakteristické suverénnosťou plastického podania, zmyslom pre definíciu tvaru, dynamickosťou modelácie a citlivým podaním intímnych námetov.

V povojnovom období sa venoval prevažne maľovaniu krajinárskych záberov okolia Cajly (miestnej časti Pezínka), ktoré sa vyznačovali reálnym videním, a dekorovaniu rozmanitých predmetov.

Pri príležitosti 710. výročia založenia prvej písomnej zmienky o obci bola v roku 2006 odhalená pamätná tabuľa na rodnom dome Františka Petrašoviča.

Mgr. Jakub Slobodník

Jednota dôchodcov bilancuje

Tak ako každoročne, aj tento rok nám prináleží zhodnotiť rok 2018. Už tradične sme ho začali výročnou členskou schôdzou, na ktorej sme zhodnotili našu činnosť, a zároveň prebiehali voľby do výboru JDS v Horných Orešanoch. V marci sme zorganizovali priateľský turnaj v bowlingu. Účast bola bohatá, prišlo 43 členov. Prežili sme jedno pozitívne popoludnie. V tomto mesiaci sme nezabudli ani na kultúrne vyžitie, a tak sme sa zúčastnili na divadelnom predstavení v Trnave. Už niekoľko rokov organizujeme púť do Šaštína na sviatok Ducha Svätého. Uskutočnila sa 21. mája a zúčastnilo sa na nej 52 členov. Omšu prežívame duchovne i s požehnaním. Dňa 20. júna okresná organizácia poriadala turistický zraz v Smoleniciach. Na tomto podujatí sa zúčastnilo 25 našich členov a stretli sme sa na ňom s dôchodcami z celého okresu. Zraz nie je len športové vyžitie, ale i stretnutie s priateľmi z detstva, s ktorými sme vyrastali v našej dedine a osud ich odvíjal po celom okrese. Záver podujatia sme završili obedom a príjemným posedením s priateľmi. V júni sme zorganizovali zájazd do Rakúska na zámok Schlosshoff. Obzreli sme si zámok, v ktorom dožila Mária Terézia. Zoznámili sme sa s históriou tohto miesta a vychutnali sme si krásy záhrad okolo zámku. A nielen to, ale aj krásny výhľad na naše hlavné mesto na druhej strane Dunaja. Na spiatocnej ceste sme sa zastavili v známej čokoládovni. Zájazd sme usporiadali prostredníctvom cestovnej kancelárie, no nie vždy je to šťastné riešenie. Myslím si, že by mali vysielat fundovanejších sprievodcov, ktorí by sa venovali členom zájazdu i počas prehladky zámku, a hlavne po upozornení, a nie s neochotou.

Prehupli sme sa do druhého polroka, ktorý sme začali zájazdom na kúpanie v našej obľúbenej Dunajskej Strede. Zájazdy na tieto podujatia organizujeme na celý deň, aby sme využili čo najviac poskytnutých služieb. Veľmi nás teší veľká účasť. Služby v tomto zariadení sú čoraz lepšie, a tak sa každý po prežití dňa cíti veľmi dobre a oddýchnuto. Tak ako všetky zájazdy, dotujeme i kúpanie z našich zdrojov. Mesiac október bol bohatý na aktivity. Uctili sme si 100. výročie skončenia 1. svetovej vojny svätou omšou za padlých vojakov v našej obci. Po omši bola slávnostná pieta pri pomníku padlých hrdinov – synov z našej obce. Dňa 17. októbra sme absolvovali zájazd do Brna spojený s návštevou výstavy Alfonza Muchu, ktorý organizovala okresná organizácia. Cestou z Brna sme sa zastavili v Ivančiciach – v rodnom meste výtvarníka Alfonza Muchu a herca Vladimíra Menšíka – na prehliadke malého múzea o ich pôsobení a živote. Na spiatocnej ceste sme zašli k pamätníku Slavkov u Brna. Mesiac október je aj mesiacom úcty k starším. Pri tejto príležitosti naša starostka pripravila príjemné posedenie, za čo jej veľmi pekne ďakujeme. V decembri sme absolvovali turistickú vychádzku s dĺžkou 14 kilometrov. Prešli sme pešo cez lúky do Lošonca, kde sme sa stretli s dôchodcami z Trnave, ktorí prišli od Smoleníc. Spolu sme posedeli pri dobrom obede a cez náš háj sme sa vrátili domov. Vychádzka bola nenáročná a s krásnymi výhľadmi na Záhorie. Treba podotknúť, že popri našich akciách sa radi zúčastňujeme aj na iných podujatiach, ktoré v dedine organizujú viaceré výborné organizácie.

Plán akcií na rok 2019

FEBRUÁR - Výročná členská schôdza
 MAREC - Návšteva kultúr. predstavenia pri príležitosti MDŽ
 APRÍL - Turistická vychádzka podľa dohody
 - Návšteva pútnického miesta v Šaštíne
 - Návšteva vystúpenia súboru Alexandrovci v Nitre
 JÚL - Výlet do Dunajskej Stredy na termálne kúpalisko
 AUGUST - Výlet do Dunajskej Stredy na termálne kúpalisko
 SEPTEMBER - Návšteva rodinného vinárstva v Doľanoch
 OKTÓBER - Poznávací zájazd podľa výberu alebo ponuky OV
 JDS v Trnave, turistická vychádzka
 NOVEMBER - Turnaj v bowlingu
 DECEMBER - Vianočné posedenie

Jana Boháčková, JDS, MO Horné Orešany

A. Chrvala

Výstava SNP, KD H. Orešany

M. Boháček

Archívne fotografie

24.4.1965, Hudba, Rudolf Novák, H. Orešany, archív Anna Kormúthová

1967 z oslavy MDŽ, archív Ľubomír Šajbidor

Šk. rok 1933-34, archív Ľubomír Šajbidor

* oprava z čísla 3/2018: fotografia „Spoločná obaračka 1961“ archív: Anna Kormúthová

Brigáda na JRD, Kormúth Alexander (v strede), Mesíček Ivan, Púchly Jozef, archív Anna Kormúthová

p. Blažo Imrich - vinohradník, manželka Anna, p. Mária Vlachovičová, vnuk Janko Nevrla, p. Kováčová Bertinka, archív Anna Kormúthová

Hornorešanskí športovci, rok 1958, Album: Cecília Hečková

Hornorešanskí športovci, r. 1958

Album: Cecília Hečková

Hornorešianska škôlka, rok 1958 - výlet

Vystup na slepy vrch 29.12.2018 - Marek Boháček

Zimná prestávka za nami!

Vážení športoví priatelia, máme za sebou zimnú prestávku, počas ktorej sa v zmysle platných stanov uskutočnila výročná členská schôdza TJ spolu s voľbami členov rady klubu. Členská schôdza si dňa 11. januára 2019 zvolila radu klubu v zložení: Miroslav Drozda, Rastislav Malacký, Ľuboš Chvala, Štefan Novák a Miroslav Bujalka. Dňa 8. februára zasadla novozaložená rada klubu, ktorá si zvolila štatutárnych zástupcov na obdobie 2019–2021. Staronovým prezidentom sa stal Miroslav Bujalka a tajomníkom Miroslav Drozda. Počas prestávky sme však boli vystavení aj iným problémom. Zohnať trénera pre A mužstvo a neodhlásiť mužstvo žiakov, ktoré sa nám v závere jesene takmer rozpadlo. Tieto neľahké úlohy sa nám podarilo naplniť a tak dúfame, že v jarnej časti sezóny 2018/2019 uvidíme kvalitné zápasy našich mužstiev.

Koniec jesennej časti nebol ľahký pre naše A mužstvo, ktoré ukončilo jeseň na 11. mieste so ziskom 11 bodov za tri víťazstvá, dve remízy a sedem prehier. V zimnej prestávke opustil mužstvo Marek Planeta, ktorý odišiel do Zvončína, a jeho brat Dominik, ktorý nateraz neplánuje pokračovať s futbalom. Na jar zatiaľ nemôžeme rátať ani s Martinom Zvonárom a Róbertom Rajtom. K tímu sa pridali odchovanec Juraj Taliga a Matej Hodulík, zo Suchej nad Parnou zase Patrik Bílik. Mužstvo v jarnej časti povedie nový tréner Róbert Gonos, 39-ročný učiteľ telesnej výchovy na Strednej dopravnej škole v Trnave, ktorý má skúsenosti s trénerstvom A mužstva v Stropkove a mládežou v Lokomotíve Trnava. Veríme, že prinesie správny impulz do tímu a výkony na ihrisku budú čoraz lepšie.

Mužstvo dorastu obsadilo 8. miesto so ziskom 11 bodov za tri víťazstvá, dve remízy a 10 prehier. Cez zimu odišli Tomáš Burian a Filip Weisenpacher do Zvončína, Slavomír Danišovič do Bohdanoviec, Filip Abrahám zase zrušil hostovanie z Dolných Orešian. K mužstvu sa vrátil Marek Jurta a z Trebatíc sa pridala Matej Malina. Na jar bude pokračovať pod taktovkou Daniela Blaža.

Naši žiaci sa koncom jesennej časti trápili, keď dohrávali niektoré zápasy desiati, aj to doplnení hráčmi z prípravy. V zimnej prestávke sme zvažovali odhlásenie mužstva žiakov zo súťažného kolotoča, nakoľko zostali traja hráči, ktorí mali záujem hrať futbal. Tréningy mali spoločne s prípravkami pod vedením Denisa Martona. Postupne pribudli Michal Štrbo, Nikolas Marek, z Dolných Orešian Lukáš Skýva, ktorí sa pridali k mužstvu, a tak sme zhodnotili, že mužstvo žiakov nezrušíme, ale bude doplnené o prípravkárov tak, aby jarňú časť sezóny dobojovali do konca. Trénerstva sa ujal Patrik Malý, ktorý je skúseným mládežníckym trénerom, nakoľko vedie U 12 v Spartaku Trnava.

Naši najmenší prípravkári sa po jesennej časti nachádzajú na 8. mieste so ziskom deväť bodov za tri víťazstvá a sedem prehier. Tréner zhodnotil jeseň slovami „k spokojnosti chýba deväť bodov“, preto malo mužstvo prestávku iba počas vianočných prázdnin. Spolu s rodičmi sa zúčastnili sústredenia v Oščadnici, kde si zmerali sily s rovesníkmi zo Staškova. Vyhrali halový turnaj svojej kategórie, ktorý usporiadal OBFZ Trnava, obsadili 2. miesto na halovom turnaji v Hrnčiarovciach a 6. miesto na halovom turnaji v Trebaticiach. Majú za sebou tvrdú zimnú prípravu, preto veríme, že sa to ukáže aj v majstrovských zápasoch. Je radosť sledovať ako napredujú a ako ich futbal baví. Aj naďalej budú pokračovať pod taktovkou Denisa Martona.

Čo nás čaká v roku 2019?

V dňoch 1. a 2. júna 2019 po päťročnej odmlke organizujeme medzinárodný mládežnícky turnaj U 11 pod názvom ISKRA CUP 2019.

Rok 2019 je zaujímavý aj z toho dôvodu, že je to rok 90. výročia založenia našej TJ. Oslavy pripravujeme na 6. júla 2019.

Športu zdar! Rada klubu TJ

Betonári - neregistrovaní stolnotenisoví hráči

Dňa 8. decembra sa v Horných Orešanoch už po desiatykrát zišla elita neregistrovaných stolnotenisových hráčov zo Západného Slovenska a Južnej Moravy, aby si zmerali sily na prestížnom turnaji pod názvom 10. Hornoorešanská betónovačka. Obrovský záujem hráčov prinútil organizátorov z kapacitných dôvodov po prvýkrát urobiť turnaj len na pozvánky. Napriek tomu sme veľmi vďační i za tieto priestory a náš turnaj má i vďaka nim jedinečnú priateľskú atmosféru. Spokojnosť zúčastnených je vodou na mlyn pre organizovanie ďalších turnajov, ktoré sa uskutočnia 13. apríla 2019 (turnaj štvorčlenných družstiev), 16. novembra 2019 (detský turnaj) a 7. decembra 2019 (turnaj jednotlivcov). Už teraz vás na ne pozývame.

Systém turnaja bol pozmenený – 64 hráčov sa rozdelilo do ôsmich skupín po osem hráčov. Do vyradovacích súbojov tak postúpilo prvých šesť najlepších z každej skupiny.

Po tuhých bojoch vzišli nasledovní víťazi:

Celkové poradie:

1. miesto – Just Boris - Amatéri z Bachovej/SVK
2. miesto – Táborský Dušan - Amatéri z Bachovej/SVK
3. miesto - Gajarský Radovan – Kátlovce/SVK
4. Miesto - Eckhardt Erik – Topoľčany/SVK

Poradie - Kategória ženy:

1. miesto - Széllóvá Jana – Bratislava/SVK
2. miesto – Volková Anna – Žiar nad Hronom/SVK
3. miesto - Ralbovská Jarmila - Amatéri z Bachovej/SVK
4. miesto - Nagyová Katarína – Vištuk/SVK

Poradie domácich hráčov - 5. - 8. miesto – Krupanský Roman, 9. - 16. miesto – Čavojský Ivan, Forner Maroš, 17. - 32. miesto – Novák Stanislav, Kopúnek Mário, Malíšek Drahomír, Dedáček Miroslav, 41. - 56. miesto – Čavojský Vladimír st.

Za päť rokov existencie naše turnaje nabrali na veľkej popularite. Sú vzorom pre iných organizátorov a aj vďaka nim vznikli a vznikajú nové turnaje. Vreco sa roztrhlo hlavne s turnajmi pre deti a mládež. V spolupráci s inými obcami a Betonármi sa v roku 2018 deti zišli po prvýkrát v Rastislaviciach pri Nitre a v Bolerázi. V tomto roku bol premiérovzo zorganizovaný detský turnaj v Bernolákove. Chystá sa aj nový detský turnaj v rakúskom Bruck an der Leitha a súťaž jednotlivcov v Sološnici. Hlavne deti prinášajú skvelé výsledky.

Najväčšie úspechy z posledných turnajov:

17.11.2018 Horné Orešany – Malacký Oliver – 3. miesto,
15.12.2018 Petrov (ČR) – Malacký Oliver – 2. miesto, Malíšek Timotej - 5. miesto, Tokár Dominik – 7. miesto

16.02.2019 Bernolákovo – Malíšek Timotej – 1. miesto,
Malacký Oliver – 3. miesto, 5.- 8. miesto – Tokár Dominik, 9.- 13. miesto Kuglerová Karolína

Je na škodu, že i napriek obrovským úspechom našich mladých nezdieľa nadšenie z tejto hry viacej detí.

Betonári v tejto sezóne formu ešte len hľadajú. Najlepšie umiestnenia za posledné obdobie – Forner Marián – 4. miesto v Trstíne a Novák Stanislav – 4. miesto v Špačinciach je ďaleko za našim očakávaním. Na pódiové umiestnenie v tejto sezóne stále ešte len čakáme. Dúfame, že sa ho dočkáme na turnaji družstiev, ktorý sa uskutoční 13. apríla 2019 v KD Horné Orešany, a na ktorý vás srdečne pozývame. Príďte povzbudiť naše dve družstvá!

Na záver patrí poďakovanie Obecnému úradu v Horných Orešanoch a STK Elastik za podporu pri organizovaní našich turnajov. V neposlednom rade ďakujeme aj dobrovoľníkom, kamarátom a kuchárom, ktorí dopomohli k plynulému priebehu turnaja.

Podrobnejšie výsledky, fotografie a ďalšie informácie nájdete na našej stránke www.stolnotenisovytturnaj.eu.

V prvom štvrtroku sa do našej obce prihlásili:

Roman Kadlec
 Pavol Bíly
 Andrej Heger
 Zuzana Hegerová
 Andrej Heger, ml.
 Marco Antala
 Adriana Ciferská
 Katarína Boháčková, Mgr.
 Karolína Boháčková
 Monika Tomíková
 Soňa Tomíková
 Jozef Tomík
 Patrik Lopour
 Martin Kolenič
 Alexandra Koleničová, Mgr.
 Zuzana Koleničová

10 občanov sa z našej obce odhlásilo

Narodili sa:

Matej Štibraný
 Ema Januščáková

Zomreli:

MUDr. Jozef Zvonár
 Jaroslav Kopúnek
 Marta Hodulíková

Jubilanti

50 rokov

Ján Bernadovič
 Roman Krupanský
 Mária Sviteková
 Mária Tremková, Mgr.

60 rokov

Jozef Antošík
 Terézia Barkociová
 Miloš Bažík
 Ján Butko, Ing.
 Jana Halenárová
 Jaroslav Kováč
 Stanislav Mesíček
 Dagmar Onderová, Mgr.
 Jana Škvarková, Ing.

70 rokov

Mária Blážová
 Jozef Branišovič
 Miroslav Gajdoš
 Anna Kernová
 Ján Labanič, PaedDr.

80 rokov

Jozef Kováč
 Vlasta Sasková
 Františka Žaludová

Manželstvo uzavreli

Peter Vlachovič a Mária Paulíčková
 Vladislav Štibraný a Veronika Kucmanová
 Peter Murár a Marcela Weisenpacherová

„Orešanské pesnyčky v nárečí“

Taškí je, taškí

Mierne Horné Orešany, 1972
Sebastian Blažo (1899)

Ta- škí je, ta- škí kam- men mli- nár- ski,
 ta- škí je, ta- škí ka- men mli- nár- ski eš- če taš- či je,
 eš- če taš- či je ten stav man- žc- lskí.

2. Kamen mlinárski
 odvalid móžem,
 kamen mlinárski
 odvalid móžem,
 a stav manželskí,
 a stav manželskí
 zrušit nemóžem.

Horné Orešany štúdio
8.6.2019
táčkocup&fest

Zoči-voči
 M.N.A.T. FÁZA King Shaolin
 Fidlí Cantí Dríst
 Bijouterrier
 SANCHEZ AMSTERDAM
 LONIS MODERN WORLD

Vstupné: 6€ PREPREDAJ NA WWW.MAXIMICKELSKA 10€ NA MIESTE
 Viacšie informácie na www.fidelezad.sk alebo u FIDELICANTI

Fidlí Cantí